

Overdenking in de dienst voor kerk en wijk, Capelle-Schollevaar, 29 augustus 2004, 16.00 uur
Thema: Mieren-maniëren, n.a.v. Spreuken 6: 6-11 en 30: 24-28 en Mattheüs 25: 14-30

Heeft u het weleens gedaan? Gewoon dat advies opgevolgd van koning Salomo, uit Spreuken 6? 'Neem een voorbeeld aan de mieren, luiaard. Ga eens kijken wat zij doen!' Misschien voelde u zich niet aangesproken, maar ik bij tijd en wijlen toch wel. Dus ik ben dat eens gaan doen.

1. IJver

En als je nu eens goed naar mieren gaat kijken, dat is dat toch echt wel het eerste wat opvalt: hoe ongelooflijk ijverig ze zijn. Die pootjes staan werkelijk geen seconde stil. Het gaat maar door en gaat maar door. En als je kijkt wat ze kunnen versjouwen, dan sta je werkelijk versteld. Met gemak tillen ze iets op, wat veel groter is dan hun eigen lichaam. Mieren zijn ook echte opruimers. Bijvoorbeeld als er kersen liggen te rotten onder een kersenboom, dan zijn er heel snel mieren bij om ze weg te sjouwen. Salomo zegt: 'Ga maar eens naar de mieren kijken, luilak, in plaats van op je bed te blijven liggen: 'Nog even slapen, nog even lekker soezen.'

In onze oren, als West-Europeanen, klinkt dat eigenlijk heel gewoon: natuurlijk is het beter om flink aan te pakken. En als Jezus dat verhaal vertelt over die drie knechten, die alledrie een bedrag krijgen om daarmee te gaan handelen, dan vinden we het heel vanzelfsprekend dat twee van de drie dat ook gaan doen. Eigenlijk vinden we het heel normaal, dat de Bijbel positief spreekt over werken, je handen uit de mouwen steken. Maar wist u, dat dat in de meeste culturen rondom Israël helemaal niet zo vanzelfsprekend was? De meeste volken rondom Israël vonden werken iets voor domme mensen. Werken: als het maar even kon, dan deed je dat niet. Daar had je je slaven voor. Slaven moesten werken. Het ideaal, dat was: niets doen, en de hele dag wat met anderen praten en filosoferen. Deze dagen zien we veel beelden uit Athene op de televisie. Nou, de oude Grieken, die haalden hun neus op voor lichamelijk werk. Die gingen naar de Areopagus, en daar hadden ze voor niets anders belangstelling, dan om iets nieuws te zeggen of te horen.

In de Bijbel ligt dat anders. Vanaf het eerste begin. Want de Bijbel begint met God Zelf, die aan het werk gaat. Creatief begint Hij te scheppen. Het heelal, de wereld, de zon, de maan en de sterren, planten, dieren en mensen. En elke avond kijkt God naar Zijn schepping, en Hij is er blij mee. Hij kijkt vol vreugde naar wat Hij heeft gemaakt. Zo zie je in de Bijbel dat heilzame ritme, van werk en rust, van rust en werk.

De Bijbel is dus heel positief over werk, en tegelijk mag dat werk ons niet beheersen, er zijn ook grenzen, er is de rust van de nacht, en de rust van de sabbat, de zevende dag. Maar het werk wordt dus niet gezien als iets minderwaardigs, maar als iets moois. 'Je hebt toch talenten gekregen?' zeggen we dan. Nou, dat woord talenten, dat komt uit dat verhaal van Jezus. 1000 geldstukken, dat was één talent. Ongeveer een jaarsalaris van een arbeider. En de werkers in dit verhaal krijgen dus één, of twee of vijf talenten. Om mee aan de slag te gaan!

Het is nu eind augustus. Ik weet niet hoe u dat beleeft, om weer aan het werk te gaan, na de zomer. Misschien heeft u geen betaalde baan, of bent u gepensioneerd. Misschien zou u juist heel graag willen werken, en wordt u er alleen maar verdrietig van, als het gaat over werk. Aan het eind kom ik daar nog op terug. Misschien kost het u veel moeite om weer te starten. Maar dit mag u weten: datgene wat u doet, of dat nu betaald is of niet betaald, uw inzet is voor God waardevol. Niet elke knecht kreeg evenveel talenten. Wij hebben verschillende mogelijkheden. Maar de Here God wil ons zegenen, als we ermee aan de slag gaan. In een baan, of in vrijwilligerswerk, of in de kerk, of waar dan ook. Wij leven in een samenleving, waarin je twee gevaren hebt. Aan de ene kant is er het gevaar, dat we teveel werken, veel te veel. En dan zegt de Here God: 'Denk je dat je het beter weet dan Ik? Ik heb je een lichaam gegeven, dat bepaalde grenzen heeft. En jij denkt dat je rustig die grenzen over kunt gaan?' Dat is het ene gevaar. En het andere gevaar, dat is dat we onze tijd verprutsen. Want meer dan ooit zijn er allerlei dingen die je in de ban kunnen krijgen, ik denk alleen maar even aan de televisie en de computer. Natuurlijk mag je gerust tijd voor ontspanning nemen. Maar wat gaat er niet een hoop tijd verloren, die zoveel beter had kunnen worden besteed, aan zorg voor andere mensen, aan het doorgeven van het Evangelie, aan gebed en bijbelstudie. 'Kijk eens naar de mieren,' zegt Salomo, en heeft hij geen gelijk?

2. Gerichtheid op de toekomst

Als je naar die mieren kijkt, dan zijn ze niet alleen maar druk, maar er zijn ook nog een paar opvallende kenmerken. Salomo zegt: 'Moet je nou eens kijken: ook al hebben ze geen leider, toch leggen ze 's zomers voedselvoorraden aan, en in de oogsttijd verzamelen ze eten.' Kijk, dat mieren eten zoeken, gewoon om van te leven, dat is logisch, dat doet elk dier. Maar dat ze een voorraad aanleggen, dus méér voedsel zoeken dan ze op dat moment nodig hebben, dat is wel heel bijzonder! Het lijkt wel alsof ze erover nadenken! 'Straks wordt het winter, dan wordt het moeilijk om voedsel te vinden, laten we nu vast een voorraad aanleggen.' Hun instinct richt ze op de toekomst.

Die toekomstgerichtheid, die komt ook sterk naar voren in het verhaal van de Here Jezus. Die drie knechten, ze krijgen alledrie geld. Maar waarom is het nu belangrijk, dat ze ermee aan de slag gaan? Dat is, omdat die heer terugkomt! En hoe zal hij hen dan vinden? In feite is de vraag, die Jezus ons

stelt: 'Waar werk je voor? Ik heb je talenten gegeven. Als je daar nu mee aan de slag gaat, waar doe je het dan voor?'

Ik las daarover een aardige anecdote. In de Middeleeuwen was er een steengroeve, waarin drie mannen aan het werk waren. Toen kwam er een bezoeker, die aan de eerste vroeg: 'Wat doe jij daar?' 'Nou,' zei die man, 'ik hak stenen, dat zie je toch?' Toen vroeg die bezoeker het aan de tweede: 'Wat doe jij daar?' 'Ik ben bezig om geld te verdienen,' zei de tweede. En toen vroeg de bezoeker het aan de derde man: 'Wat doe jij daar?' En die derde man, die zei: 'Ik ben bezig met de bouw van een kathedraal voor Jezus Christus.'

Drie mannen, die alledrie hetzelfde deden. Maar de eerste twee dachten niet verder dan het hier en nu: ik hak stenen, ik verdien geld. De derde dacht naar de toekomst toe, hij dacht na over het doel van zijn werk, en over het doel van zijn leven: 'Ik bouw een kathedraal voor Jezus Christus.'

Mieren, ze lijken wel vooruit te denken. En de drie knechten in het verhaal van Jezus, ze weten dat hun heer ooit terug zal komen. U en ik, wij weten dat toch ook? Op een dag zal Jezus terugkomen op aarde, en dan zal zijn vraag zijn: 'Wat heb je gedaan met je leven? Wat heb je gedaan met de tijd en de energie die Ik je gaf? Hoe heb je je talenten besteed?' Die vraag zal ons gesteld worden, ooit. Dan kunnen we er beter nu maar vast over nadenken, toch? Bent u bezig met stenen hakken, met geld verdienen, misschien wel voor uw prepensioen, of bent u bezig met de bouw van een kathedraal? Ziet u uw werk, uw bezig zijn, of dat nu in een bedrijf is, of thuis, of voor uw burens en familie, dat doet er niet toe, ziet u uw werk in dat grote perspectief van het meebouwen aan een samenleving waardoor God wordt geëerd? Mieren ze zijn toekomstgericht.

3. Samenwerking

Nog een ander kenmerk: ze werken samen. Ongelooflijk, hoe mieren samen kunnen werken! Samen kunnen ze nóg grotere spullen versjouwen dan ze alleen al kunnen. Samen kunnen ze enorme nesten bouwen. Samen kunnen ze vele malen meer dan alleen.

En dan maar even meteen de stap naar nu. Is het niet fantastisch, dat God mensen samenbrengt in een gemeente? Dat je er niet alleen voor staat, als je God wilt dienen? Natuurlijk kun je geloven zonder kerk. En ik weet heel goed, dat een kerkelijke gemeenschap ook heel vaak tegenvalt. Want wij zijn geen van allen volmaakt. Wij maken fouten, blunders, we kwetsen en we worden gekwetst. Vaak hebben we een veel te hoog ideaalbeeld van een kerk, en dan valt het altijd tegen, en daar kun je bitter van worden. Maar de kerk is mensenwerk, en een voortdurende oefening in geduld, een oefening om de genade die wij van God krijgen, ook weer door te geven. De kerk is mensenwerk, en geloven buiten de kerk, natuurlijk, het is mogelijk. Maar het is niet Gods bedoeling. Hij brengt ons samen. Zoals de mieren samenwerken, zo heeft God ook de gemeente gegeven als een lichaam met allerlei lichaamsdelen, die elkaar aanvullen en die elkaar nodig hebben. En alleen dankzij die samenwerking zijn er kerken, en gebouwen, en zijn er werkers, en bijbels en bijbelvertalingen en noem het allemaal maar op. Wij hebben elkaar nodig, voor onszelf, maar ook om iets voor deze wereld te kunnen betekenen. De mieren, ze zijn het levende bewijs dat samenwerking loont.

4. Doelgerichtheid

Tenslotte nog dit. Werken, samenwerken, en dan ook: werken met het oog op de terugkomst van Jezus, werken in lijn met Gods bedoelingen, dat is goed in de ogen van de Here God. Maar je kunt soms in een situatie verkeren, waarin je niet kunt werken. Je zou het maar wát graag willen! Maar je bent ziek. Of je bent werkloos geworden, en je bent in verwarring over je toekomst. Of je wilt je zo graag inzetten in Gods Koninkrijk, en je weet niet precies waar en hoe. Hoe ga je daarmee om, met zulke barrières?

Ik moet weer denken aan de mieren. Ik heb eens een keer een experiment gedaan in een mierenstraat. Al die mieren liepen heen en weer. Toen pakte ik een houten plankje, en ik zette dat midden in die mierenstraat. En je zag die mieren in complete verwarring. Ze wisten niet wat hun overkwam. We kunnen niet verder! Hoe nu? Zoeken, zoeken. Maar na een poosje, ik weet werkelijk niet hóé, na een poosje vonden ze tóch een weg. De weg liep anders dan ze hadden gedacht, maar het lukte die beestjes om het einddoel vast te houden. Ze gingen om het plankje heen, of er overheen, maar ze hielden hun einddoel voor ogen. Kennelijk was er van binnen dat instinct, dat toch de goede weg wees.

Wij hebben méér gekregen dan een instinct. Als wij geloven in Jezus Christus, wil God ons Zijn Heilige Geest geven. Als er dan opeens zo'n barrière staat, als we opeens niet meer verder kunnen, dan kan ons dat compleet in verwarring brengen. Het kan ons boos maken, of opstandig, of verdrietig, of depressief. Maar onderschat u de Heilige Geest niet! De weg, ja, die zal anders zijn, anders dan u misschien dacht, maar houdt u vooral het einddoel in de gaten. Blijf gericht op Jezus Christus! Dan zál er een weg zijn. Misschien wel een heel moeilijke weg. Misschien wel een weg met veel mooiere vergezichten dan u ooit had verwacht. Maar er is een weg. Er is altijd een weg naar huis.